

Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään (YO)

A) OPISKELIJAVALINTOJEN UUDISTAMINEN

Opiskelijavalintojen uudistamistoimenpiteet tulee raportoida alakohtaisesti. Raportoinnissa voi käyttää OKM:n ohjauksessa käytettävää alaluokittelua:

- Kasvatusalat
- Terveys- ja hyvinvointialat
- Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat
- Yhteiskuntatieteet ja palvelualat
- Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet
- Luonnontieteet
- Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat
- Maatalous- ja metsätieteelliset alat
- Hammaslääketiede
- Lääketiede

1. Mitä toimenpiteitä olette tekemässä korkeakoulutasoisesti ja alakohtaisesti valintakoemenettelyjen kehittämiseksi, erityisesti liittyen pitkäkestoista valmentautumista vaativista pääsykokeista luopumiseen kullakin alalla? Miten korkeakoulujen välinen alakohtainen yhteistyö on edennyt?

2. Miten siirto-opiskelijoiden, koulutusalan vaihtajien valintamenettelyiden kehittäminen etenee? Miten aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen valintamenettelyjä kehitetään?

3. Onko korkeakoulussa käynnissä uutta valintakokeisiin liittyvää tutkimusta tai valintamenettelyihin liittyvää arviointia?

1.

Opiskelijavalintojen kehittäminen on priorisoitu tärkeäksi kehittämiskohteeksi. Olemme jo aiemmin ottaneet käyttöön ensikertalaikiintiöt kaikilla koulutusaloilla. Olemme ohjeistaneet koulutusrehtorin kirjeellä 7.12.2016 kaikkia tiedekuntia ryhtymään opiskelijavalintojen uudistamiseen Valmiina valintoihin -raportin viitoittamaan suuntaan. Ensivaiheessa kartoitettiin opiskelijavalintojen nykytila, jota käsiteltiin 18.1.2017 koulutuksen johtoryhmässä eri tiedekuntien koulutusdekaanien esittelemänä. Koulutusrehtori on helmikuussa vieraillut kaikkien kymmenen tiedekunnan koulutustoimikunnissa keskustelemassa eri alojen opiskelijavalintojen kehittämisestä erityisesti jo vuoden 2018 hakuun sekä vuosien 2019-2020 opiskelijavalintojen kehittämistavoitteista. Tiedekuntien esittämiä opiskelijavalinnan alustavia kehittämisajatuksia on käsitelty myös koulutuksen johtoryhmässä 1.3.2017.

Sitoudumme korkeakoulutasolla yliopistojen valintaperustesuosituksiin vuodelle 2018 ja jatkamme suositusten kehittämistä yhdessä muiden yliopistojen kanssa. Koordinoimme mahdollisten valintakokeiden aikataulua yliopistomme sisällä kansalliset aikataulut huomioiden niin, että hakijoille epäedullisia päällekkäisyyksiä ei syntyisi.

Opiskelijavalintojen uudistamiseen liittyvien päätösten taustaksi tarvitaan kuitenkin lisää tutkimustietoa, kansallisesti sovittavia linjauksia muiden yliopistojen kanssa ja tietoa toisen asteen kanssa koulutuksen kehittämisestä ml. ylioppilastutkiminnon mahdollinen kehittäminen. On sovittu, että UNIFI:n vararehtorityöryhmä koordinoi valintojen kehittämistä (seuraava kokous 28.3.2017). Muuten riskinä on, että kehittämissiiloutuu alakohtaisesti eikä kokonaisuus kehity hakijoiden edun mukaisesti.

Seuraavassa on tilannekatsaus Oulun yliopiston eri koulutusalojen opiskelijavalintauudistuksen tilanteesta. On kuitenkin

syitä huomata, että uudistustyö jatkuu edelleen sekä vuoden 2018 että 2019-2020 opiskelijavalintojen osalta.

Luonnontieteet

Keskustelua on käyty aineistokokeen järjestämisestä todistuspisteiden perusteella ennakoarvioituille hakijoille.

Tavoitteena on myös lisätä avoimen yliopiston opintojen perusteella valittavien hakijoiden määrää. Luonnontieteissä on perinteisesti useita hakukohteita, joissa valinta tapahtuu jo nyt todistuspisteillä (esimerkkinä suoravalintajonot). Biologia kuuluu kansalliseen valintayhteistyöhön. Muillakin aloilla yhteistyöhön suhtaudutaan avoimesti. Tavoitteena on kartoittaa, voiko DIA -yhteistyötä laajentaa geotieteisiin.

Hammaslääketiede ja lääketiede

Tavoitteena on luoda lääketieteellisten alojen yhteisvalinta vuodelle 2018. Vuoden 2018 valinnoissa on käytössä entinen pisteytysmalli. Tulevaisuuden suunnitelmina on mahdollisesti kasvattaa todistuspisteiden painoarvoa yhteispistejonossa ja yhteispistejonossa valittavien määrää suhteessa koepistejonoon.

Terveys- ja hyvinvointialat

Terveystieteiden hakukohteissa ylioppilastutkinto ei anna hakukelpoisuutta. Suunnitteilla on ammattikorkeakoulututkintojen pisteyttäminen ja valinta opintomenestyksen perusteella. Alakohtaisen yhteistyön mahdollisuutta selvitetään.

Kasvatusalat

VAKAVA -koetta uudistetaan keväällä 2018. VAKAVA -kokeen käytön laajentamista harkitaan (esimerkiksi kasvustieteiden hakukohteeseen). Muutoin muutoksia ei ole näillä näkymin odotettavissa. Erityispedagogiikka siirtynee valtakunnalliseen yhteisvalintaan. Musiikkikasvatuksen osalta käydään keskustelua valintaperusteista muiden musiikkikasvatusta tarjoavien korkeakoulujen kanssa. Työryhmä on parhaillaan selvittämässä musiikin aineenopettajakoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen (Oamk, Centria) yhteistyötä tulevaisuudessa.

Uutena valtakunnallisena hankkeena on opettajankoulutusten valintamenettelyjen tutkimusperustainen kehittäminen ja yhtenäistäminen. Hankkeen taustalla on Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjaus, jonka mukaan korkeakoulujen tulee yhteistyössä kehittää opettajankoulutuksen opiskelijavalintoja osaavimpien opiskelijoiden valitsemiseksi. Hankkeeseen on haettu rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä (Opettajankoulutuksen valinnat - ennakoivaa tulevaisuustyötä OVET). Mukana on Oulun yliopiston lisäksi muita kasvustieteellisen alan koulutusta järjestäviä yliopistoja (Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopisto).

Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat

DIA -yhteisvalinnalla on jo pitkät perinteet ja vakiintuneet käytännöt. DIA -yhteisvalinnassa kasvatetaan pelkästään todistuspisteiden perusteella valittavien hakijoiden määrää. Vuodelle 2019 kaavaillaan avoimiin verkkokursseihin perustuvia valintoja.

Tietojenkäsittelytieteet kuuluvat valtakunnalliseen valintakoe-yhteistyöhön.

Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet

Kauppateieteissä yhteisvalinta otetaan käyttöön vuonna 2017. Kauppateieteiden hakukohteessa 50-60% valitaan todistuspisteiden perusteella. Todistuspisteillä valittavien määrää on valmius jatkossa kasvattaa. Valintakoe pyritään pohjaamaan lukion oppimääriin.

Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat

Puolet Oulun yliopiston humanististen alojen aloituspaikoista täytetään yhteispistejonosta (todistuspisteet sekä koepisteet) ja puolet koepistejonosta. Valinta- ja soveltuvuuskokeet on tarkoitus säilyttää.

Logopedian hakukohde kuuluu Logonet – valintakoeysteistyöhön.

2.

Oulun yliopisto on sitoutunut korkeakoulujen siirto-opiskelijoita koskeviin suosituksiin ja yhteiseen haku aikaan. Oulun yliopistossa on kaikilla koulutusaloilla ja kaikissa hakukohteissa käytössä siirto-opiskelijavalinta. Siirto-opiskelijoiden hakeutumismahdollisuuksia on kasvatettu vuodelle 2017 ja mukaan ovat tulleet mm. tekniikan alat. Siirto-opiskelijoiden määrää pyritään kasvattamaan aktiivisella markkinoinnilla. Nykyisin siirtohakijoiden määrä on maltillinen. Osasyynä tähän on kyseisen valintatavan tuntemattomuus hakeutujien keskuudessa. Markkinoinnilla pyritään ohjaamaan alan vaihtajia pois yhteishausta, jossa he tällä hetkellä osin tarpeettomasti hakeutuvat.

Vuonna 2016 päätettiin tutkinto-ohjelmaudistuksesta, jossa kandidaatin ohjelmia laaja-alaistettiin ja niiden määrä puolitettiin vuoden 2017 valinnoissa. Laaja-alaiset kandidaatinohjelmat vähentävät osaltaan koulutusalan vaihtoa, kun opintojen alkuvaiheessa on mahdollisuus tutustua laajemmin ko. koulutusalaan ja erikoistuminen tapahtuu vasta opintojen kuluessa. Osaan tutkinto-ohjelmista voi hakea ns. avoimen yliopiston väylän kautta suorittamalla osan kandidaatin opintoista tai koko kandidaatin opinnot avoimessa yliopistossa (maantiede, geotiede, kaivos- ja rikastustekniikka, matemaattiset ja fysikaaliset tieteet).

Varttuneempien opiskelijoiden valintaa palvelee myös Pohjois-Suomen ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävä opintopolkuyhteistyö, jossa on siirtyminen joko amk-tutkinnon jälkeen yliopistoon tai kandidaatin jälkeen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tehdään mahdollisimman sujuvaksi. Maisteriohjelmien valintaperusteita tarkastellaan suhteessa aikuisopiskelijoiden taustatutkintoihin. Mahdollisista siltaopinnoista luopumista valmistellaan ja opintoihin siirtymistä sujuvoitetaan. Lisäksi osaan maisteriohjelmista on mahdollista hakeutua hyvinkin erilaisilla koulutustaustoilla (esim. monitieteinen lääketieteen tekniikka). Oulun yliopistossa on ollut aiempina vuosina ns. sisäinen maisterivaiheen valinta, jossa on opetussuunnitelmatyössä luotu eri alojen välisiä työelämän näkökulmasta vetovoimaisia opintopolkuja, yhteensä 23.

3.

Kyllä on. Monitieteinen AVAIN-tutkimusryhmä (prof. Jouni Pursiainen, OuLUMA, prof. Jarmo Rusanen, maantiede, prof. Hanni Muukkonen, kasvatuspsykologia, prof. Esa Läärä, tilastotiede, ja ryhmän muut tutkijat) tekevät opiskelijavalintoihin liittyvää tutkimustyötä sekä Oulun yliopiston, alakohtaisten valintojen että kansallisten opiskelijavalintojen kehittämistä varten. Ryhmällä on käytössään ainutlaatuiset kansalliset aineistot koskien yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja ammatillista koulutusta. Oulun yliopisto on myös mukana osatoteuttajana Helsingin yliopiston koordinoimassa Opiskelijavalintojen kehittäminen Kärkihanke 3-hankkeessa. Lisäksi Oulun yliopisto (AVAIN -ryhmä) on käynnistänyt aiheesta yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammatillisen oppilaitoksen sekä OKM:n ja OPH:n kanssa tutkimuksen – Oppimisanalytiikka ammatillisen koulutuksen kehittämisen tukena–, jonka esiselvitysvaiheessa (2017) kerätään tietoa opiskelijavalintojen kehittämisen tueksi.

B) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA KORKEA-ASTEEN KOULUTUKSEN VÄLISEN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

4. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeko korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

5. Tarjoaako korkeakoulu avoimen korkeakouluopetuksen lisäksi muita mahdollisuuksia toisen asteen opiskelijoille? Miten toisen asteen opiskelijat huomioidaan avoimen tarjonnassa?

4.

Oulun yliopisto ja Lapin yliopisto toteuttavat yhdessä Sujuva opintopolku lukiolaisesta akateemiseksi asiantuntijaksi (SUJUVA) -hanketta. Hankkeessa on yhdeksän yhteistyölukiota, joissa hankkeen toimenpiteet pilotoidaan. Näitä kokemuksia jaetaan myös alueen muille lukioille. Pohjois-Pohjanmaalta mukana ovat Muhoksen lukio, Oulun lyseon lukio, Oulunsalon lukio, Pudasjärven lukio ja Utajärven lukio. Lapissa yhteistyölukioita ovat Kemin lyseon lukio, Lyseonpuiston lukio Rovaniemellä, Rovaniemen ammatti- ja aikuislukio ja Tornion yhteislyseon lukio. Sujuva-hankkeen taustalla on lukioden opinto-ohjaajien, opettajien ja oppilaiden uudet haasteet: oppilaiden tulee olla entistä aikaisemmin valmiita tekemään tulevaisuuttaan koskevia valintoja. Sujuva-hanke 1) vahvistaa tulevaisuusohjauksissa lukiolaisten uskoa ja luottamusta omiin vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin; 2) tekee pohjoisten yliopistojen tiedettä tutuksi lukioissa; 3) tarjoaa lukion oppilaille yliopistoon siirtymistä sujuvoittavia kursseja sekä 4) yhdenmukaistaa lukioden ja yliopistojen oppimisympäristöjä. Hankkeessa on tunnistettu vanhempien rooli ja varhaisten lukion kurssivalintojen merkitys myöhempiin opintoihin hakeutumiselle. Hankkeessa on siksi järjestetty vanhempainstartteja; yliopistoon, jotta nuoret saisivat myös kotoa tukea valinnoilleen.

Yhteistyössä Oulun yliopiston ylioppilaskunnan kanssa järjestettiin helmikuun lopussa luentoralli (avoimet ovet), johon liitettiin myös tohtoriopiskelijoiden pitämiä tiedepitchejä.

Valmisteilla on Oulun ja Lapin yliopiston yhteinen kiertävä kv-kesäkoulu (työnimi: Arctic Exposure), jonne voisivat osallistua myös lukiolaiset. Seuraavaan Kärkihanke 3-hakuun jatkovalmisteltavaan KORSI-hankkeeseen on sisällytetty myös lukiolaisille ja osallistuvien korkeakoulujen opiskelijoille suunnattua kesäkoulutoimintaa.

5.

Muita mahdollisuuksia yliopisto-opintoihin tutustumiseen tarjoutuu erilaisten tiedepäivien ja vastaavien työpajoissa. Yliopistolla on myös lukuisia kouluvierailukohteita (esim. kasvitieteellinen puutarha, eläinmuseo, FabLab) sekä niihin liitettyä koululaisohjelmaa. Oulun yliopistossa on myös erittäin aktiivinen LUMA-keskus, joka järjestää mm.

MatikkaPysäkki-toimintaa. <https://ouluma.fi/>

Uusin yhteistyömuoto koulujen kanssa on Oulukaverit, jossa koulut voivat tilata opiskelijoista koostuvan monitieteisen tiimin vierailulle kertomaan yliopisto-opiskelusta. Abipäivien yhteydessä on ns. Opo-tupa, jossa yliopisto-opintoja tarkastellaan opinto-ohjauksen näkökulmasta.

Avoimen yliopiston tarjonnassa on sellaisia kandidaatin opintojaksoja, joita voi opiskella jo ennalta ja sisällyttää tutkintoon. Hyvänä esimerkkinä on tietojenkäsittelytiede, jonka 25 op kokonaisuuden (appro) tai yksittäisiä 5 op opintojaksoja voi suorittaa jo lukioaikana kuudessa eri pohjoissuomalaisessa lukiossa (Vaala, Taivalkoski, Puolanka, Kiuruvesi, Kiiminki, Kastelli). Kesäajan opetuksen osalta tehdään yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa erityisesti kieli- ja muissa humanistisen alan avoimissa yliopisto-opinnoissa.

C) DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT, VERKKO-OPETUS-TARJONTA JA DIGITAALINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ JA DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN

6. Miten kehitätte digitaalisia oppimisympäristöjä?

7. Minkälaista yhteistä tai vastavuoroisesti järjestettyä opintotarjontaa ja yhteistä oppimateriaalituotantoa korkeakoulullanne on muiden korkeakoulujen kanssa?

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä tahoo vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

9. Mitä toimenpiteitä korkeakoululla on kaikille avoimen opintotarjonnan luomiseksi esimerkiksi erityisesti toisen asteen opiskelijoiden käyttöön?

6.

Yliopiston strategian 2016-2020 mukaisesti panostamme oppimisympäristöjen modernisaatioon ja digitalisaatioon sekä pedagogiseen kehittämiseen. Käytännön toimenpiteet on kanavoitu sisäisen digipedagogisen kehittämishankkeen (DIGIT) kautta. Sen rinnalla kulkee sähköiseen asiointiin ja infraan keskittyvä digikampusprojekti, jota toteutetaan tietohallinnon ja koulutuspalveluiden yhteisenä hankkeena (esim. 24/7 kampus ja opiskelijoiden sähköiset kulkuoikeudet, sähköinen asiointi esim. todistushakemukset, AHOT, lisäaikahakemukset). Osana oppimisympäristöjen modernisointia Linnanmaan kampuksella otetaan elokuussa 2017 käyttöön sähköinen tenttiakvaario, jonka toimintaa laajennetaan myös Kontinkankaan kampukselle.

7.

Teemme yhteistyötä kansainvälisten, kansallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa myös opintotarjonnan ja oppimateriaalien kehittämisessä. Tuoreesta kansainvälisestä yhteistyöstä hyvä esimerkki on biokemian alan double degree -tutkinto-ohjelma Ulmin yliopiston kanssa. Siinä tutkinto-ohjelman opintotarjonta on suunniteltu ja toteutetaan yhteistyössä. Opintojakso- ja oppimateriaalitason yhteistyöstä esimerkkinä on MobyDIG-hanke, jossa kehitetään ja pilotoidaan kemiantekniikan verkko-opintokokonaisuutta yhdessä Hochschule Baden-Württembergin ja Luulajan teknillisen yliopiston kanssa. Kansallisesta alakohtaisesta yhteistyöstä esimerkkinä on kauppatieteen alan Kärkihanke 3-hanke, jossa kehitetään kauppatieteen alan 25 op yhteistä verkko-opintokokonaisuutta (Valtakunnallinen liiketoimintaosaamisen verkko-opintokokonaisuus) Hanke on Turun yliopiston koordinoima ja Oulun yliopisto on siinä osatoteuttajana mukana. Toinen esimerkki on yrittäjyysopintojen kehittäminen, jota olemme tehneet OAMKin kanssa yhteistyössä (tarkemmin Kärkihanke 5 -kohdassa). Oulun yliopisto on myös mukana osatoteuttajana Aalto yliopiston koordinoimassa Kärkihanke 3 -hankkeessa Yrittäjyyden, yrittäjämäisen toiminnan ja työelämäosaamisen edistäminen (YTYÄ). Alueellista yhteistyötä tehdään muiden pohjoisten korkeakoulujen kanssa. Tärkeimmät yhteistyötahot ovat Lapin yliopisto, Luulajan teknillinen yliopisto ja Tromssan yliopisto, joiden kanssa toteutetaan mm. talvikoulu maaliskuussa 2017. Lapin yliopiston kanssa suunnitteilla on erityisopettajien koulutukseen liittyvä uusi yhteistyö. Pohjoisten ammattikorkeakoulujen (OAMK, KAMK, Centria, Lapin amk, DIAK, Savonia) kanssa toteutetaan opetusyhteistyötä erityisesti tekniikan, kauppatieteen ja terveystieteen aloilla. Esimerkkinä mainittakoon viikolla 9 alkanut Nykyaikaisen arkkitehtuurin hirsirakentamisen opintojakso, jolle osallistuu opiskelijoita sekä OY:sta että OAMK:sta.

8.

Yliopiston strategian 2016-2020 mukaisesti panostamme oppimisympäristöjen modernisaatioon ja digitalisaatioon sekä pedagogiseen kehittämiseen. Käytännön toimenpiteet on kanavoitu sisäisen digipedagogisen kehittämishankkeen (DIGIT) kautta. Vuonna 2016 alkanut DIGIT-hanke raportoi koulutusneuvostolle ja koulutusrehtorille. Sen rinnalla kulkee sähköiseen asiointiin ja infraan keskittyvä digikampusprojekti, jota toteutetaan tietohallinnon ja koulutuspalveluiden yhteisenä hankkeena. DIGIT-hankkeessa on kartoitettu tv-t-käytön nykytila ja laadittu suosituksia opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittämiseen mukaan lukien OY:n yliopistopedagogiset opinnot. DIGIT-hanke järjestää erilaisia koulutuksia, kuten opetusvideotyöpajoja ja muita uusia toimintatapoja levittäviä koulutuksia ja työpajoja.

Opetusvideoiden tuottamista ja muuta tv-täyttöä tukee myös Tietohallinnon uusi tähän erikoistunut palvelutiimi. Tuorein DIGIT-hankkeen toimenpide on monialaisen digituutoriverkoston toiminnan aloittaminen helmikuussa 2017. Digituutoritoiminta on opetushenkilöstön verkostomainen toimintamalli, jossa jäsenet oppivat toisiltaan ja jakavat osaamistaan sekä saavat täsmäkoulutusta opetuksen ja oppimisen digitalisaation kysymyksissä. Yksi verkoston vahva juonne on myös kehittämismyönteisen toimintakulttuurin kehittäminen ja ylläpito, toimiminen kollegojen sparraajana ja resurssina digi-pedakehittämisen asioissa. Olemme järjestäneet vuonna 2016 Digiloikka-tapahtuman, johon kutsuttiin myös sidosryhmiä eri koulutusasteilta. Myös vuonna 2017 on suunnitteilla vastaava tapahtuma. DIGIT-hanke on ollut mukana uudistamassa uusien opiskelijoiden orientaatioviikkoa ja tuotti siihen tv-täyttöä hyödyntävän Future Factory -työpajaosuuden vuonna 2016. Lisäksi tiedekunnissa toteutettiin digitaalisen opetuksen pilottihankkeita (ohjelmoinnin verkko-opetus ja matematiikan moodle-oppimisympäristö). Tutkimusperusteista näkökulmaa digipedagogiseen kehittämistyöhön antaa Kasvatustieteen tiedekunnan Oppimisen ja koulutusteknologian tutkimusyksikkö (prof. Sanna Järvelä), jossa tehtävä tutkimustyö sekä oppimisen ja vuorovaikutuksen tutkimuksen infrastruktuuri LEAF mahdollistaa mm. erilaisten digitalisaatiota hyödyntävien oppimistilanteiden havainnoinnin ja aineistonkeruun sekä tutkimustulosten jalkauttamisen myös yliopiston omiin käytäntöihin. Voimme hyödyntää kehittämisessä myös Täydentävien opintojen keskuksen vahvaa verkko-opetus-osaamista sekä erilaisissa opettajien digitaitojen täydennyskoulutushankkeissa saatuja tuloksia.

9.

Olemme siirtäneet avoimen yliopiston suunnittelun ja koordinoinnin vuonna 2016 erillisestä yksiköstä osaksi tutkintotavoitteisen koulutuksen tukipalvelua. Olemme myös edellyttäneet tiedekuntien ottavan aiempaa enemmän vastuuta avoimen yliopiston opetustarjonnan määrittelystä ja tekemän linjauksia siitä, miten osana opiskelijavalintojen uudistamista avoimen yliopiston polkua voidaan hyödyntää erityisesti matalan hakupaineen aloilla. Lisäksi panostamme toisen asteen opiskelijoille soveltuvan kesäkoulu- ja verkkokurssitarjonnan asteittaiseen kasvattamiseen osana tutkintotavoitteisen opetuksen ympärivuotistamista.

D) OPINTOJEN YMPÄRIVUOTISTAMINEN

10. Onko korkeakoulussa tulevana kesänä aiempaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja kaikilla aloilla?

11. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

10.

Kyllä on. Olemme linjanneet, että kaikissa tiedekunnissa tulee olla mahdollisuus suorittaa vähintään 5 op opintoja kesäkuukausina (kesä-, heinä-, ja elokuussa). Tarjonta on koottu yhteen ja julkistettu aiempaa aikaisemmin: <http://www oulu.fi/yliopisto/node/45198> Kesäopintojen osalta Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti humanistisella alalla: <http://www oulu.fi/yliopisto/node/34914> Lisäksi humanistisella alalla on valmisteilla kansainvälinen Scandinavian Studies & #8211; kesäkoulu (kielet ja kulttuuri). Lapin yliopiston ja HOKKaidon yliopiston kanssa on ollut jo pitkään vakiintunutta yhteistyötä, jota jatketaan mm. kiertävän kv-kesäkouluyhteistyön muodossa. Tutkinto-opiskelijat voivat hyödyntää maksutta myös avoimen yliopiston kattavaa ympärivuotista opintotarjontaa, joka on tehty aiempaa näkyvämmäksi yliopiston sisällä.

11.

Olemme yhdenmukaistaneet kandi- ja maisteriopintojen lukuvuoden keston ja periodit. Neljän normaaliperiodin lisäksi

toukokuun lopussa on ns. intensiiviperiodi. Intensiiviperiodi on tarkoitettu monitieteellisiä kokonaisuuksia, vierailevien opettajien antamaa opetusta sekä intensiivikursseja varten. Kesäopintotarjontaa on lisätty ja tehty näkyväksi (ks. vastaus kysymykseen 10). Teemme tiivistä yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Osana koulutuksen johtamista ja opintojen ohjaamista on kiinnitetty huomiota ympärivuotisen tarjonnan tuottamiseen ja hyödyntämiseen osana tutkinto-opintoja. Esimerkiksi tuoreessa OPS-uudistuksessa yhtenä kehitys- ja arviointikohteena oli, että opiskelijalla on mahdollista suorittaa tutkintoon sisällytettäviä opintoja myös kesäaikaan.

Oulun yliopisto on osatoteuttajana mukana Turun yliopiston koordinoimassa Kärkihanke 3-hankkeessa, jossa kehitetään kauppatieteen alan 25 op yhteistä verkko-opintokokonaisuutta (Valtakunnallinen liiketoimintaosaamisen verkko-opintokokonaisuus). Korkeakoulujen ristiinopiskelun mahdollistavan yhteisen verkko-opintotarjonnan merkittävään lisäämiseen haettiin myös kärkihanke 3-rahoitusta KOPPI- ja KORSI-hankkeille. Koska rahoitusta ei tällä kertaa saatu, niin kehitystyötä tehdään vuonna 2017 rauhallisempaan tahtiin omilla strategisilla kehittämisresursseilla. Sisäistä kehittämisrahoitusta on tänä vuonna kohdennettu yhdentoista opintojakson kehittämiseen, joista suurimmassa osassa ensisijainen tavoite on verkko-opintotarjonnan kehittämisessä (luonnontieteen alalla Atomifysiikka 1 ja Salausmenetelmät, kasvatustieteessä Kehityopsykologia, tekniikan alalla Matematiikan peruskurssi, Tietokonejärjestelmät ja Johdatus tietokonejärjestelmiin sekä kieli- ja viestintäopinnoissa Viesti ja vaikutus) ja kahdessa kesäajan opintotarjonnan lisäämisessä (Nykyarkkitehtuurin vaihtuvasisältöinen opintojakso, humanistisen alan Scandinavian Studies - kesäkoulu). Lisäksi hyödynnetään Erasmus +-rahoitusinstrumenttia kv-opintokokonaisuuksien kehittämiseen. Tästä esimerkkinä on MobyDIG-hanke, jossa kehitetään ja pilotoidaan kemiantekniikan verkko-opintokokonaisuutta yhdessä Hochschule Baden-Württembergin ja Luulajan teknillisen yliopiston kanssa.

E) MUUTA

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

13. Millaisia toimenpiteitä on meneillään erityisesti työssä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

14. Mitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut kärkihanke 3 teemojen toimenpiteissä, erityisesti opiskelijavalinnoissa eri aloilla? Millaisilla toimilla korkeakoulu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta asiakohdissa A-E?

12.

Olemme jo useamman vuoden ajan kiinnittäneet erityishuomiota opintojen sujuvuuteen ja sitä kautta opintojen kokonaiskeston lyhentämiseen. Tästä osoituksena on 55 op suorittaneiden opiskelijoiden nouseva prosenttiosuus (v. 2014: 32,7%, v. 2015: 36,9%, v. 2016: 41,2%). Opetussuunnitelmien rakenteet on laadittu ECTS:n mukaisesti siten, että syys- ja kevätlukukaudella on aidosti mahdollista opiskella 30 + 30 op. Lukujärjestys laaditaan keskitetysti ja se on esteetön. Passiivirekisteri otettiin käyttöön 2016 ja sen avulla tukitoimia on voitu kohdentaa niihin ns. vanhoihin opiskelijoihin, joilla on halu saattaa opintonsa valmiiksi. Opintojaksokohtainen sähköinen palautejärjestelmä on otettu käyttöön loppuvuonna 2016 ja se auttaa tunnistamaan opiskelua hidastavat opetuksen laatupoikkeamat aiempaa paremmin. Tuoreimmassa OPS-uudistuksessa (voimaan 2017-2018) erityishuomiota kiinnitettiin siihen, että kv-opiskelijavaihtojakso- ja/tai kv-työharjoittelujakso on mahdollista suorittaa sujuvasti osana opintoja ilman että niiden kokonaiskesto pitkittyy. Opintoja hidastavaksi pullonkaulaksi on tunnistettu opinnäytetöiden (erityisesti pro gradu- ja diplomityöt) pitkittyminen. Sisäistä kehittämisrahoitusta onkin suunnattu ohjaajien työkalupakin kehittämiseen ja jalkautukseen vuoden 2017 aikana. Lisäksi olemme OPS-työssä panostaneet substanssiosaamisen ohella EQF:n mukaisten yleisten työelämätaitojen sisällyttämiseen opintojaksojen osaamistavoitteisiin. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden

kykyä sanoittaa omaa osaamistaan ja sitä kautta opiskelijoiden työllistymistä. Tämä puolestaan nopeuttaa opintojen loppuun saattamista. Myös työelämäopintojen ja yrittäjyysopintojen määrää on lisätty kaikilla koulutusaloilla. Olemme linjanneet, että jokaisessa tutkinto-ohjelmassa tulee olla mahdollisuus vähintään 5 op työelämäopintopakettiin tai harjoitteluun. Hyvä esimerkki uuden OPS:n mukaisesta ajattelusta on humanististen alojen opiskelijoille rakennettu mahdollisuus opiskella sivuaineena 25 op yrittäjyysopintoja, joista vastaa Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu. Sivuaineopintokokonaisuus on tarjolla muidenkin tiedekuntien opiskelijoille 5-25 op laajuisena.

13.

Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen menettelyt (AHOT) ovat olleet jo useamman vuoden käytössä yliopiston laajuisesti. Osana opiskelijan sähköinen asiointi (OSAT) -hanketta myös AHOT-prosessi sähköistetään, mikä tekee siitä entistä sujuvampaa ja opiskelijalähtoisempää. OSAT-pilotointi on maaliskuussa käynnissä OY Kauppakorkeakoulussa ja se tulee tämän jälkeen tuotantokäyttöön. Yliopiston sisäisessä TERÄ-kehittämishankkeessa on selvitetty muiden työelämävalmiuksien ja -yhteyksien ohella työelämätaitojen opinnollistamista, joka määriteltiin seuraavasti: opinnollistaminen on opintojen aikaisen työssäkäynnin tuottaman osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintoihin opintopisteinä. Suurin tarve opinnollistamiseen on tutkinto-ohjelmissa, joissa on paljon opintojen aikaista työssäkäyntiä. Parhaillaan jatkokehityksessä on TERÄ-hankkeen suositus, että joissakin tutkinto-ohjelmissa osaopinnoista voisi tapahtua opinnollistamisen kautta (esim. selkeästi ammattiin valmistavat tutkinto-ohjelmat). Jotta opinnollistaminen olisi sujuvaa, yliopiston tulisi laatia yleiset ohjeet opinnollistamisen toteuttamisprosessista, vastuista ja lomakkeista. Lisäksi se edellyttäisi tutkinnon osaamistavoitteiden selkeyttämistä ja työnantajien mukaan ottamista osaamistavoitteiden määrittelyyn. Opinnollistamisen menettelyjä selvitetään myös OY:n koordinoimassa ja eri yliopistojen yhteisessä TYYLI-hankkeessa, jossa on jo aiemmin luotu yhteiset suositukset harjoitteluun osana korkeakouluopintoja. <http://jultika.oulu.fi/Record/isbn978-952-62-1466-5>

14.

Ammatillisen koulutuksen sisältö ei vastaa lukiokoulutusta, jonka vuoksi näemme ettei ”Valmiina valintoihin” -raportissa esitetty malli yksittäisiin ylioppilastutkinnon kokeisiin osallistumisesta ole lähtökohdiltaan tasa-arvoinen. Osaamisperustainen ammatillinen koulutus antaa lähtökohtaisesti kelpoisuuden yliopistolliseen koulutukseen ilman ylioppilastutkintoon osallistumista. Ongelmana on, etteivät ammatillisen koulutuksen todistukset ole vertailukelpoisia/tasa-arvoisia keskenään (vrt. yo-tutkinto). Hakijoiden tasa-arvoisuuden takaamiseksi tätä voidaan pitää erittäin tärkeänä jatkoselvittelyn kohteena. Myös tässä olisi hyvä hakea alakohtaisesti yhtenäisiä ratkaisuja. Olemme käynnistäneetkin aiheesta yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammatillisen oppilaitoksen sekä OKM:n ja OPH:n kanssa tutkimuksen ”Oppimisanalytiikka ammatillisen koulutuksen kehittämisen tukena”, jonka esiselvitysvaiheessa (2017) kerätään tietoa myös valtakunnallisten opiskelijavalintojen kehittämisen tueksi.

Avoimena yliopisto-opetuksena (esim. MOOC-kurssina) voidaan toteuttaa digitaalisia opintopaketteja, joiden käymistä ja niissä menestymistä voidaan käyttää toisena hakuväylänä erityisesti matalan hakupaineen aloilla. Samalla opiskelija voi tutustua opiskelualaan, ja mikäli kurssin sisältö osoittautuu sellaiseksi, mistä opiskelija ei olekaan kiinnostunut, hän ei tule turhaan hakeutuneeksi ko. koulutukseen. Haasteena pidämme sitä, että vaihtoehtoiset hakuväylät vähentävät hakijoiden tasa-arvoisia mahdollisuuksia hakeutua alalle. Ylioppilastutkintokeväänä ei tuoreilla ylioppilailla ole tasapuolisia mahdollisuuksia hyödyntää erillistä valmentautumista tai suorittamista edellyttäviä hakuväyliä. Myös hakeutumisen korkeakouluopintoihin tulee pysyä maksuttomana.

Olemme tehneet ja teemme tutkimusta (prof. Jouni Pursiainen, OuLUMA-keskus, ja monitieteinen AVAIN-tutkimusryhmä) myös sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta lukion ainevalinnoissa ja opiskelijavalinnoissa ottaen

huomioon tavoitteen lisätä ylioppilastutkinnon käyttöä opiskelijavalinnan perusteena. Lukion ainevalinnat ja tasa-arvo -hankkeessa selvitetään rekisteritietojen pohjalta sitä, miten lukion ainevalinnat vaikuttavat yliopistojen ja myös ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintaan. Erityisesti tarkastellaan ainevalintojen yhteyksiä koulutusalojen sukupuolijakautumiin, huomioiden myös vaikutukset työelämään. Myös valintojen taustoihin perehdytään mahdollisuuksien mukaan. Selvitettävä tieto on arvokasta ainevalintoja tekevien lukiolaisten (ja heidän vanhempiensa) kannalta sekä ainevalintojen ohjauksen näkökulmasta, mutta myös yhteiskunnan päätöksentekijöille. Työ on vielä kesken, mutta jo nyt on havaittavissa, että lukion ainevalinnoilla näyttää olevan selvä yhteys jatko-opintoihin pääsemiseen. Koska tyttöjen ja poikien ainevalinnat eroavat toisistaan, asialla on vaikutusta myös sukupuolten tasa-arvoon. Tutkimushanke kuuluu Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 100 tasa-arvotekoa hankesateenvarjon alle: <http://www.tasaarvo100.fi/100-tasa-arvotekoa/teot/>